

Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) vykdoma kriminalinė žvalgyba yra ne tik būtina, bet ir efektyvi valstybės kovos su korupcija priemonė. Taikant šią priemonę atskleidžiami ypatingu latentišku pasižymintys korupciniai nusikaltimai. Kriminalinė žvalgyba yra vykdoma vadovaujantis įstatymais, užtikrinant žmonių teises ir laisves, informacijos rinkimo būdai ir priemonės yra griežtai apibrėžtos, jų atlikimo laikas yra griežtai ribotas. Taip pat numatyta daugiapakopė kriminalinės žvalgybos kontrolė, kurioje dalyvauja Seimas, Vyriausybė, prokuratūra, teismai ir kitos institucijos.

STT vykdomos kriminalinės žvalgybos pagalba išaiškinamos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatomi asmenys, rengiantys, darantys ar padarę nusikalstamas veikas, kiti asmenys apsaugomi nuo nusikalstamo poveikio, atskirais atvejais neleidžiant kilti didelei žalai valstybei. STT vykdytos kriminalinės žvalgybos efektyvumą rodo tai, kad 2018–2020 metais 87 proc. visų teismui perduotų nusikalstamų veikų buvo nustatytos ikiteisminiuose tyrimuose, pradėtuose gavus duomenų kriminalinės žvalgybos metu. Per pastaruosius trejus metus 78 proc. kaltinamųjų baigtuose ikiteisminiuose tyrimuose sudarė tie, kurių galimai padarytos nusikalstamos veikos buvo nustatytos gavus duomenų taip pat kriminalinės žvalgybos metu.

„Kriminalinė žvalgyba, neviešo pobūdžio veiksmai, yra būtini, siekiant atskleisti korupcinius nusikaltimus, surinkti tiesioginius įrodymus, kurie yra reikalingi nagrinėjant bylas teisme. Rezultatai rodo, kad reikšminga dalis nusikalstamų veikų yra nustatytos būtent kriminalinės žvalgybos metu surinktos informacijos pagrindu. Nors dabar esama kriminalinės žvalgybos kontrolės sistema yra daugiapakopė, apimanti įvairias institucijas, šiuo metu vykstančios diskusijos dėl kontrolės sistemos tobulinimo, yra reikalingos. Šis procesas, kaip ir bet kurie kiti, turi būti reguliariai įvertinamas ir peržiūrimas“, – sako STT direktoriaus pirmasis pavaduotojas Jovitas Raškevičius.

STT VYKDYTOS KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS EFEKTYVUMAS 2018–2020 metais

87 %

visų teismui perduotų
nusikalstamų veikų buvo
nustatytos, gavus
duomenų kriminalinės
žvalgybos metu

78 %

kaltinamųjų buvo tie, kurių
galimai padarytos
nusikalstamos veikos buvo
nustatytos gavus duomenų
kriminalinės žvalgybos metu

Kriminalinės žvalgybos išorinės ir vidinės kontrolės sistemos

Kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdai ir priemonės yra griežtai reglamentuotos Kriminalinės žvalgybos įstatyme, procedūros detalios nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Generalinio prokuroro įsakymais ir kriminalinės žvalgybos pagrindinių institucijų vidaus teisės aktais.

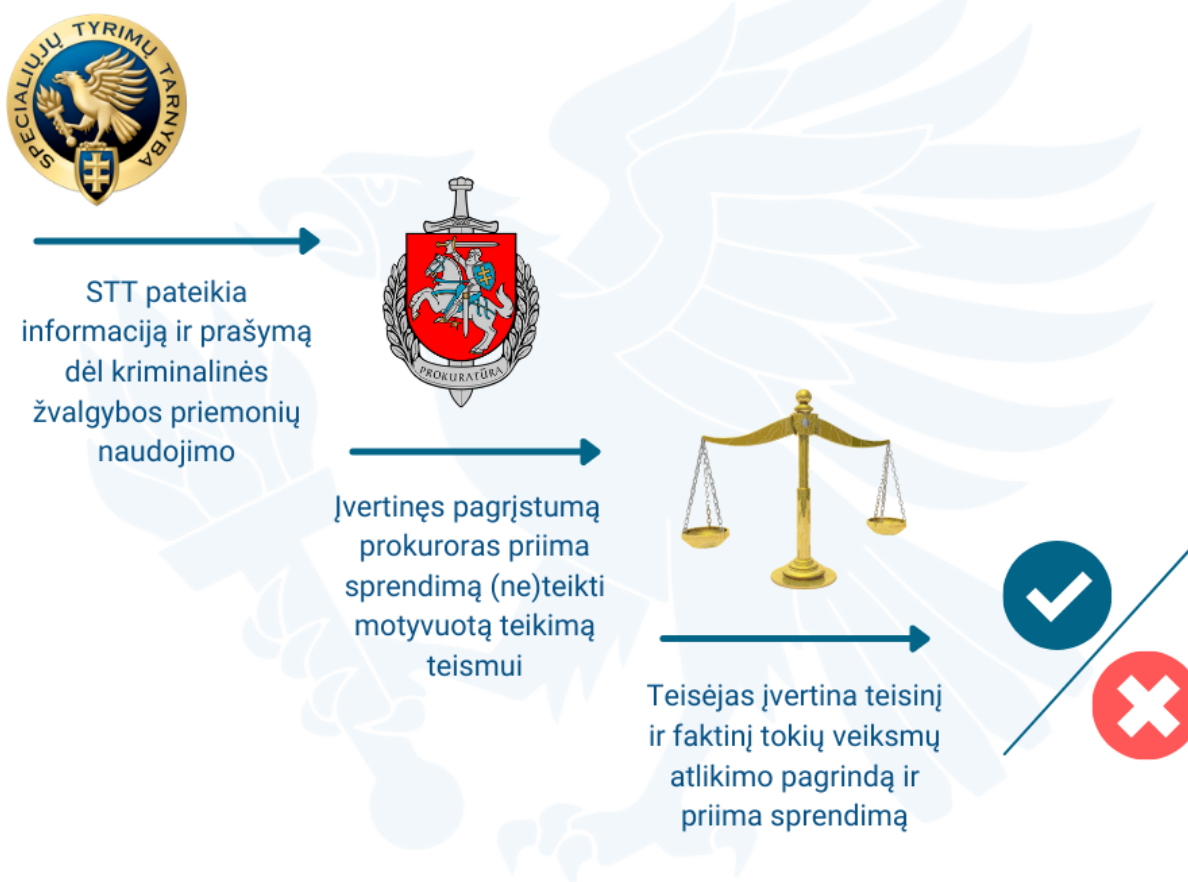
Kriminalinės žvalgybos kontrolės sistemą sudaro išorės ir vidaus kontrolė. Už išorės kontrolę atsakingas Seimas (Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisija, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas), Vyriausybė, prokuratūra, teismai ir Valstybės

kontrolė.

Prokurorai kriminalinės žvalgybos subjektų veiklą koordinuoja ir jų veiklos teisėtumą kontroliuoja rengdami motyvuotus teikimus teismui, gaudami informaciją apie veiksmų eigą ir rezultatus bei nagrinėdami asmenų skundus dėl kriminalinės žvalgybos veiksmų.

Teismas kriminalinės žvalgybos veiksmus kontroliuoja ir vertina mažiausiai trimis etapais: 1) sankcionuodamas kriminalinės žvalgybos veiksmus, kai yra vertinamas teisinis ir faktinis tokių veiksmų atlikimo pagrindas; 2) nagrinėdamas baudžiamąsias bylas, kuriose, greta kitų įrodymų, pateikiami ir kriminalinės žvalgybos metu gauti duomenys – dar kartą vertinamas tokių duomenų ryšys, gavimo aplinkybės ir teisėtumas, veiksmų proporcingumas; 3) nagrinėdamas civilines ar administracines bylas dėl galimų teisinių pasekmių, atsisakymo supažindinti asmenį su turima informacija ir pan.

**PROKURATŪROS IR TEISMŲ VAIDMUO KONTROLIUOJANT
STT VYKDOMĄ KRIMINALINĘ ŽVALGYBĄ**
KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS VEIKSMŲ SANKCIONAVIMO PROCESAS

STT vidaus kontrolės sistema taip pat apima kompleksą priemonių. Tarnybos kriminalinės žvalgybos stebėsenos ir kontrolės padalinys užtikrina centralizuotą veiklos koordinavimą, stebėseną ir kontrolę, kriminalinės žvalgybos pareigūnų veiksmus tiesiogiai ir betarpiškai kontroliuoja Centrinės tyrimų valdybos ir teritorinių valdybų vadovai. Taip pat kriminalinės žvalgybos veiklos stebėseną, vertinimą ir kontrolę vykdo vidinis imuniteto padalinys, atskiros patikrinimų komisijos, vidaus auditas, kiti įgalioti pareigūnai.

Tokia kontrolės sistema užtikrina STT vykdomos kriminalinės žvalgybos veiklos išankstinę, einamąją ir paskesniąją kontrolę, t. y. vertinant planuojamų veiksmų pagrįstumą dar prieš juos atliekant, vykdamt nuolatinę stebėseną, koordinavimą bei vertinimus kriminalinės

žvalgybos vykdymo metu ir atliekant kompleksinius, tikslinius (planuotus ir netikėtus) patikrinimus.

STT vykdomos kriminalinės žvalgybos terminai griežtai ribojami

Vadovaujantis Kriminalinės žvalgybos įstatymu, sankcionuoti kriminalinės žvalgybos veiksmai, kuriais apribojamas asmenų privatumas, gali būti atliekami ne ilgiau nei teismo sankcijoje nustatytą laiką. Kai kurie informacijos rinkimo būdai, pavyzdžiui, sekimas, negali būti atliekamas ir (ar) pratęsiamas ilgiau kaip 12 mėnesių. Kai kuriais atvejais informacijos rinkimas ilgiau nei 12 mėnesių gali būti atliekamas tik generalinio prokuroro ar jo įgalioto Generalinės prokuratūros prokuroro teikimu sankcionavus apygardos teismo pirmininkui.

Nustačius, kad gauta informacija apie kriminalinės žvalgybos objektą nepasitvirtino ar nustačius nusikalstamos veikos požymius ir pradėjus ikiteisminį tyrimą, kriminalinės žvalgybos tyrimas dėl tos nusikalstamos veikos yra sustabdomas.

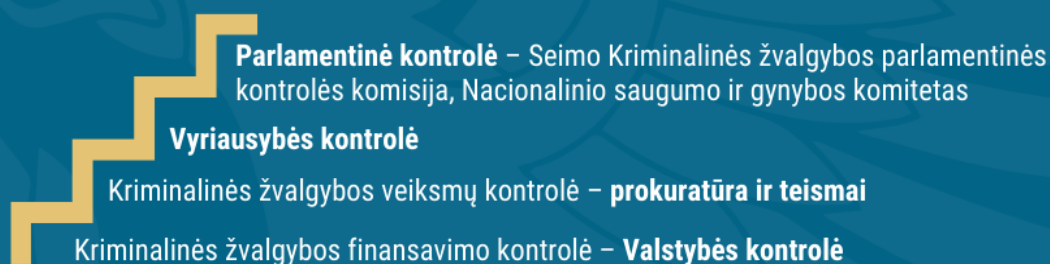
#2

Mitas ar tiesa?

AR TIKRAI STT VYKDOMA KRIMINALINĖ ŽVALGYBA NEKONTROLIUOJAMA?

STT vykdomos kriminalinės žvalgybos kontrolė – **daugiapakopė**

Vykdoma **išankstinė, einamoji ir paskesnė kontrolė**

vertinamas
planuojamų atlikti
veiksmų
pagrįstumas dar
prieš juos atliekant

vykdoma nuolatinė
stebėseną,
koordinavimas bei
veiksmų vertinimas
jų atlikimo metu

atliekami
planiniai ir
neplaniniai
patikrinimai

Kriminalinės žvalgybos informacijos **rinkimo būdai ir priemonės** yra griežtai reglamentuotos, jų **atlikimo laikas** – griežtai ribotas

Kriminalinės žvalgybos subjektai vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Kriminalinės žvalgybos įstatymu ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais.

Kriminalinė žvalgyba grindžiama teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo, viešojo intereso apsaugos, konspiracijos, konfidencialumo, viešų ir slaptų veiksmų derinimo principais.

Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) – pagrindinė Lietuvos Respublikos antikorupcinė teisėsaugos institucija. STT 2020 metų veiklos ataskaitą rasite [čia](#).

